

Set de instrumente Finanțarea tranziției

Finanțarea proiectelor din
regiunile carbonifere în tranziție

MATERIALE DE REFERINȚĂ

Furnizarea de materiale de referință regiunilor carbonifere în tranziție

Inițiativa pentru regiunile carbonifere în tranziție a dezvoltat următoarele materiale de referință pentru a oferi asistență practicienilor din regiunile carbonifere (inclusiv regiunile cu turbă și șisturi petroliere) din întreaga Europă. Accesați linkurile de mai jos pentru a descărca seturile de instrumente.

- ↻ **Strategii de tranziție**
- ↻ **Guvernanța tranzițiilor**
- ↻ **Sprijin pentru ocuparea durabilă a forței de muncă și pentru asistența socială**
- ↻ **Reabilitarea mediului și reorientarea utilizării obiectivelor**
- ↻ **Opțiuni tehnologice**

CONȚINUT

Scopi și domeniu de aplicare	4
Pentru cine este acest set de instrumente?	4
Capitolul	4
Mesaje cheie	5
Abordarea	6
Mobilizarea finanțării UE	7
Topografia finanțării UE	15
Note însoțitoare	17
Resurse suplimentare	37
Bibliografie	38

Cum să utilizați acest set de instrumente

Prezentare PowerPoint / paginile 5-16

Această secțiune conține ideile și conceptele principale din spatele finanțării tranziției pentru regiunile carbonifere ale UE.

Poate fi folosită și ca o prezentare de sine stătătoare. Pentru fiecare slide, informații mai detaliate pot fi găsite în notele însoțitoare.

Note însoțitoare / paginile 17-35

Notele însoțitoare urmează aceeași structură ca prezentarea și oferă o imagine mai detaliată a fiecărei secțiuni, inclusiv alte resurse, linkuri, exemple și studii de caz.

SCOP ȘI DOMENIU DE APLICARE

Acest set de instrumente oferă sprijin pentru mobilizarea eficientă a diferitelor surse de finanțare pentru proiectele având ca subiect tranziția din regiunile carbonifere. Se concentrează în special pe mobilizarea fondurilor UE, dar se referă și la alte surse relevante de finanțare.

CUI ÎI ESTE DEDICAT SET DE INSTRUMENTE?

- Autorități regionale și locale
- IMM-uri și asociații de întreprinderi
- Organizații ale societății civile
- Părțile interesate implicate în mobilizarea finanțării pentru proiecte la nivel local și regional.

DE CE AVEM NEVOIE DE ACEST GHID?

Transformarea în proiecte a strategiilor și planurilor de tranziție și mobilizarea resurselor pentru susținerea proiectelor pot reprezenta o provocare majoră pentru regiunile carbonifere în tranziție, în special pentru organizațiile care activează la nivel local. Planificarea cuprinzătoare, coordonarea eforturilor de mobilizare a fondurilor și consolidarea capacităților la nivel regional și local vor accelera ritmul tranziției și eforturile de a atenua consecințele acesteia. În plus, o bună strategie regională de finanțare poate aborda dezechilibrele, sprijinind actorii cu capacitate limitată de accesare a finanțării.

Deși finanțarea proiectelor de tranziție depinde în mare măsură de dimensiunea proiectului, cadrul de reglementare și contextul național specific, acest set de instrumente colectează unele principii directe și exemple care oferă inspirație, care pot sprijini practicienii în proiectarea strategiilor de finanțare.

MESAJE CHEIE

- Dezvoltarea unei **strategii eficiente de finanțare**
 - ▶ ca parte a unei strategii generale de tranziție
 - ▶ este un element cheie pentru regiunile aflate în procesul de tranziție.
- Regiunile carbonifere trebuie să-și consolideze **capacitățile instituționale și cunoștințele de specialitate** pentru mobilizarea finanțării și trebuie să utilizeze programele de sprijin naționale și de la nivelul UE pentru asistență tehnică.
- O **combinație strategică între finanțarea UE, națională și privată** maximizează mobilizarea resurselor financiare.
- Prin Cadrul Financiar Multianual actual, UE oferă o largă varietate de noi **programe de finanțare și instrumente de finanțare pentru regiunile carbonifere aflate în tranziție.**

LEGĂTURA DINTRE FINANȚARE ȘI STRATEGIA DE TRANZIȚIE

Există o suprapunere considerabilă între aspectele legate de finanțare și dezvoltarea și implementarea strategiei generale de tranziție. Orientări privind dezvoltarea și implementarea strategiilor de tranziție pot fi găsite în Setul de instrumente pentru strategiile de tranziție.

🔗 Citiți mai multe ead

ABORDAREA

Finanțarea proiectelor din regiunile carbonifere

Acest set de instrumente acoperă două teme principale

MOBILIZAREA FINANȚĂRII UE

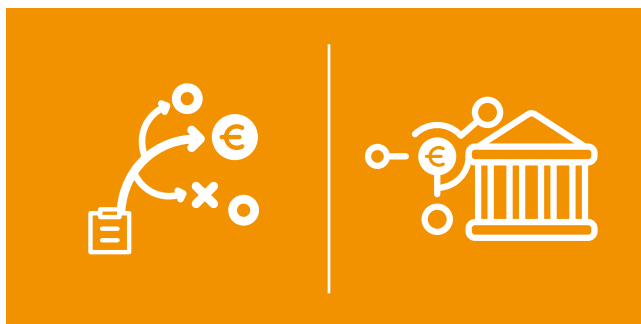
Identificarea și pregătirea proiectelor

Strategii de finanțare

Consolidarea capacității pentru
mobilizarea finanțării

Combinatii de finanțare

Finanțare inovatoare

TOPOGRAFIA FINANȚĂRII DIN PARTEA UE

Cum funcționează finanțarea
UE Programe de finanțare

Alte mecanisme de finanțare UE

Mobilizarea finanțării UE

Obstacole frecvente în calea mobilizării finanțării

Problemă

Capacitate limitată de a transforma strategiile regionale de tranziție în concepte de proiecte

Lipsa resurselor pentru acces la expertiză (financiară și juridică)

Agregarea cu dificultate a proiectelor mai mici în pachete de dimensiuni mari

Abordare

Implicarea actorilor locali publici, privați și din partea societății civile în identificarea și pregătirea proiectelor

(a se vedea exemplul regiunii Midlands din Irlanda)

Utilizarea asistenței tehnice și a altor programe de sprijin

(a se vedea diapozitivul 8)

Facilitarea colaborării în detrimentul competiției pentru actorii cu idei similare de proiecte

Primul pas al mobilizării finanțării este asigurarea existenței unui număr suficient de proiecte de înaltă calitate care să fie finanțate.

EXEMPLU: SPRIJIN PRIN PROGRAMUL START PENTRU REGIUNEA MIDLANDS DIN IRLANDA

Regiunea Midlands din Irlanda a primit sprijin prin programul START al Inițiativei UE pentru regiunile carbonifere în tranziție pentru o identificare de la bază la vârf a proiectelor de tranziție, inclusiv creșterea conștientizării în legătură cu procesul, pentru a afla exemple de proiecte din alte regiuni și a defini criteriile de evaluare.

🔗 Citiți mai multe

Mobilizarea finanțării UE

Pregătirea proiectelor pentru finanțare

După ce proiectul a fost identificat și prioritzat, este **necesar să se pregătească diverse documente**, precum:

- studii de fezabilitate tehnică
- evaluări ale riscurilor
- planificarea financiară
- cereri de granturi.

Cu cât este mai mare calitatea pregătirii unui proiect, cu atât cresc șansele ca acesta să fie acceptat pentru finanțare, în special când este vorba despre instrumentele de finanțare UE.

Inițiative precum [JASPERS](#), [ELENA](#), [URBIS](#), [TARGET](#), [Platforma europeană de consiliere în materie de investiții](#) sau [Facilitatea pentru asistență tehnică a Fondului european pentru eficiență energetică](#) oferă sprijin pentru pregătirea proiectelor.

EXEMPLU: SPRIJIN JASPERS PENTRU UN PROIECT DE ÎNCĂLZIRE A UNUI CARTIER DIN REGIUNEA NITRA SUPERIOARĂ, SLOVACIA

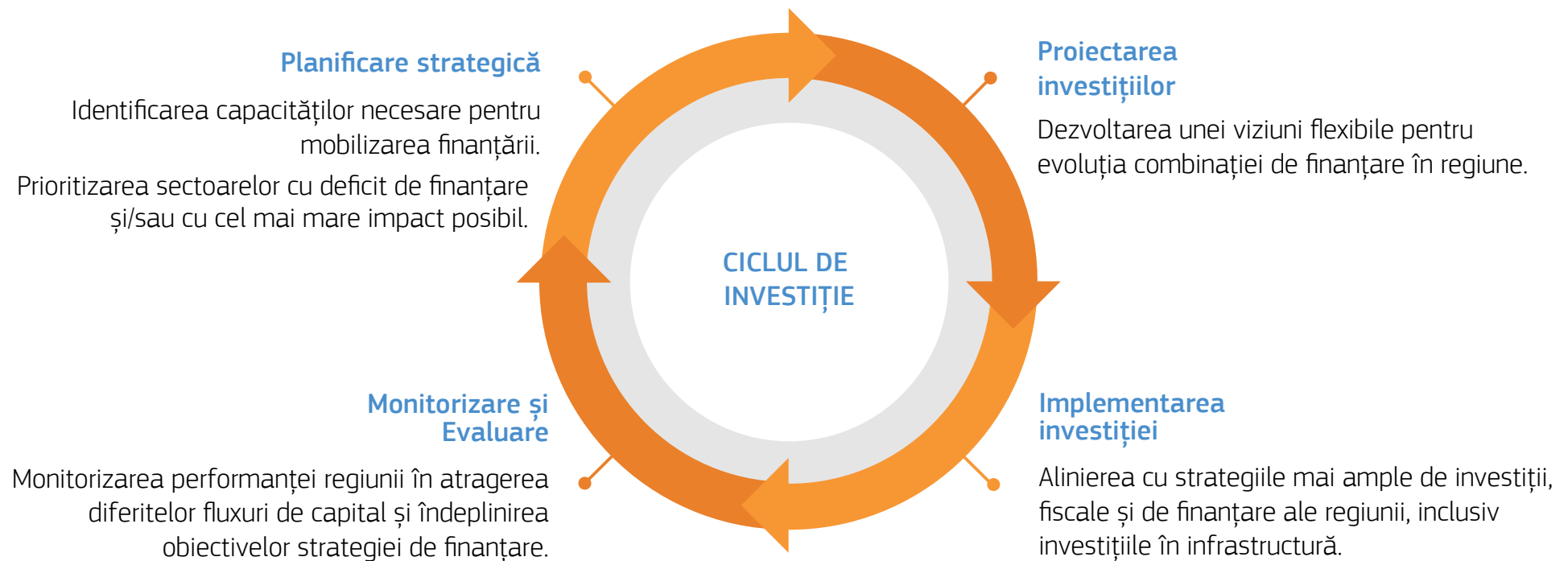
Clădirile eficiente energetic și încălzirea centralizată durabilă sunt priorități cheie în multe regiuni carbonifere în tranziție din UE. Guvernul Slovaciei a primit sprijin JASPERS pentru a evalua un proiect care viza îmbunătățirea izolării rețelei de încălzire centralizată din regiunea Nitra Superioară.

👉 Citiți mai multe

Mobilizarea finanțării UE

Conceperea unei strategii de finanțare a tranziției

Mobilizarea finanțării UE

Consolidarea capacităților pentru mobilizarea cu succes a finanțării

Consolidarea capacităților pentru mobilizarea finanțării duce la **mobilizarea mai multor fonduri**, dar și la **extinderea accesului către actori** care de obicei nu pot participa la programele de finanțare.

Mai multe programe UE vizează consolidarea capacității administrative a autorităților naționale și regionale de management al finanțării prin Politica de coeziune a UE:

- **Programul LIFE** oferă formare pentru elaborarea de „programe integrate”;
- Programul **Horizon Europe** oferă orientări și formare prin intermediul rețelei de Puncte de contact naționale.

➔ **Citiți mai multe**

EXEMPLU: PROIECTUL LIFE-IP NORTH-HU-TRANS (UNGARIA)

Obiectivul proiectului LIFE-IP NORTH-HU-Trans este de a sprijini tranziția justă în nordul Ungariei și în zona din jurul

Centralei electrice pe lignit Matra. Pentru aceasta, proiectul atribuie resurse pentru consolidarea capacității administrației regionale și locale.

➔ Citiți mai multe

Mobilizarea finanțării UE

Coordonare la nivel național

Majoritatea fondurilor UE relevante sunt direcționate de statele membre prin programe naționale. De aceea, unele țări din UE au introdus organisme de coordonare și guvernare pentru a sprijini măsurile de dezvoltare de proiecte.

Împuternicirea actorilor locali

Sprijinirea inițiativelor mici, locale conduse de organizații ale societății civile, întreprinderi sociale sau start-up-uri face posibilă inovarea care nu se poate realiza doar prin investiții în infrastructură, cercetare sau dezvoltarea activității de afaceri.

EXEMPLU: COORDONAREA FINANȚĂRII PRIN PROGRAMUL RE:START

Programul RE:START a proiectat cereri specifice de propuneri pentru acordarea de fonduri dedicate sprijinirii universităților din regiunile din Cehia afectate de tranziția structurală (Usti, Karlovy Vary și regiunea Moravia-Silezia).

➔ Citiți mai multe

EXEMPLU: UN FOND PENTRU PROIECTELE SOCIETĂȚII CIVILE DIN LUZACIA, GERMANIA

În regiunea Luzacia, guvernele din Brandenburg și Saxonia au realocat o parte din finanțarea națională dedicată schimbărilor structurale pentru a sprijini inițiativele societății civile bazate pe „Fondul schimbării structurale din Luzacia” pentru proiectele societății civile.

➔ Citiți mai multe

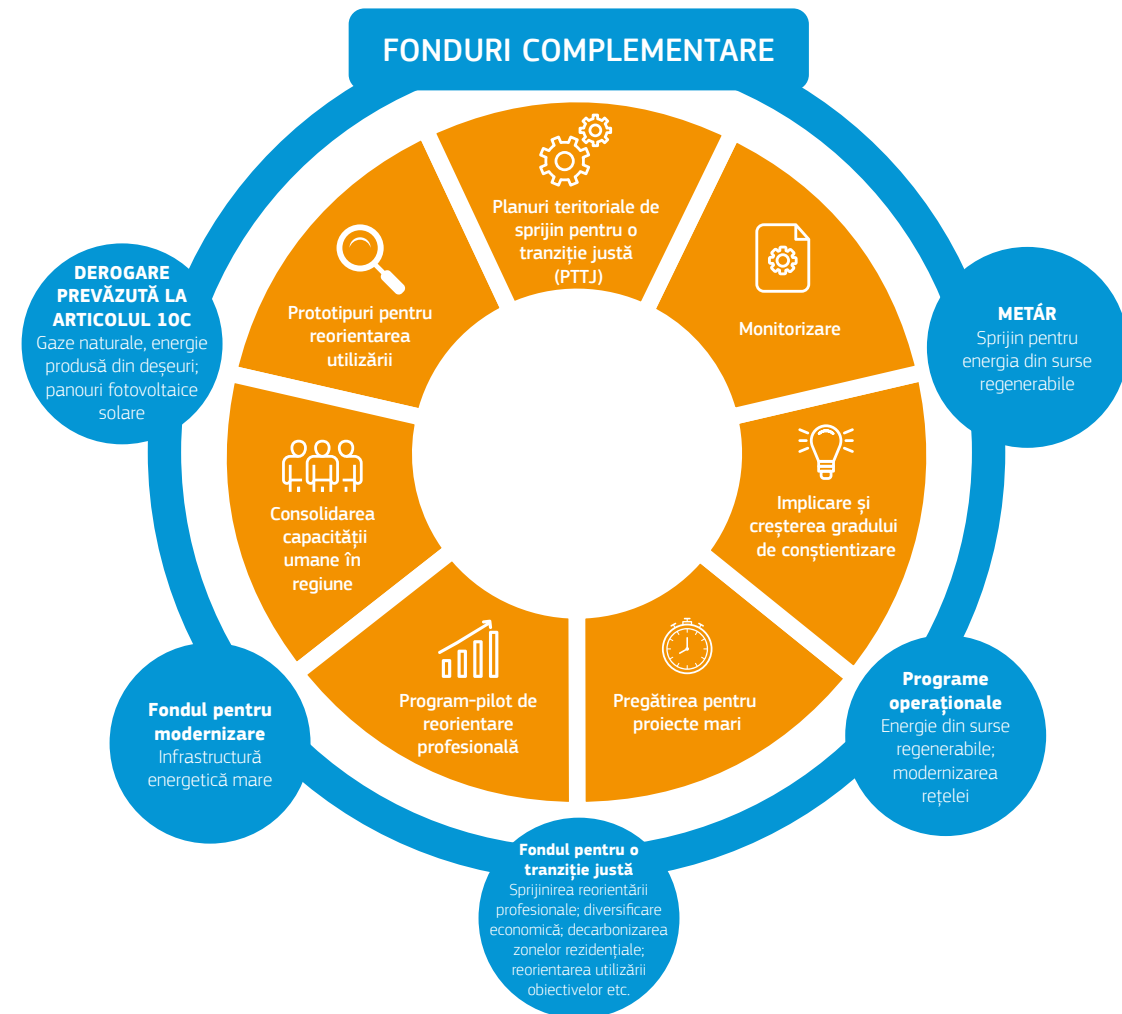
Mobilising EU finance

Combinarea finanțării

Sinergii între fondurile UE: combinarea diferitelor fonduri impune ca autoritățile de management să alinieze proiectele la prioritățile și calendarele diferitelor programe.

Combinarea fondurilor UE, naționale și municipale; așa cum s-a realizat prin programul URBACT în Łódź, Polonia, tranziția din Genk, Belgia sau proiectul LIFE-IP NORTH-HU-TRANS din Ungaria (a se vedea graficul din partea dreaptă a diapozitivului).

Mobilizarea finanțării private: obținerea de investiții private pentru proiectele de tranziție este esențială și o prioritate când se utilizează Fondul de coeziune și alte fonduri UE.

Mobilizarea finanțării UE

Metode inovatoare de finanțare

Abordările de finanțare relevante pentru actorii locali din regiunile carbonifere includ:

- Achiziții strategice;
- Responsabilitatea comunitară în materie de energie;
- Contracte de Performanță Energetică;
- Finanțare participativă (crowdfunding);
- Obligațiuni verzi municipale;
- Fonduri reînnoibile.

➔ **Citiți mai multe**

EXEMPLU: FINANȚAREA ENERGIEI SOLARE PRIN INTERMEDIUL PARTENERIATELOR PUBLIC-PRIVAT ÎN LOOS-EN-GOHELLE, FRANȚA

Fostul oraș minier Loos-en-Gohelle din Franța a creat un parteneriat public-privat (PPP) pentru finanțarea proiectelor sale de energie solară. A fost furnizat sprijin financiar suplimentar prin subvenții naționale pentru instalații de energie solară și granturi din Fondul European pentru dezvoltare regională (FEDR).

➔ **Citiți mai multe**

Mobilizarea finanțării UE

SPRIJIN TEHNIC SPECIFIC PENTRU REGIUNILE CARBONIFERE

Asistență Tehnică pentru Regiunile care parcurg Tranziția la Energia Verde (TARGET)

Despre: Program nou de asistență tehnică co-dezvoltat de CE și Banca Europeană de Investiții (BEI) pentru regiunile cu cărbune, turbă și sisturi petroliere din UE în sprijinul dezvoltării și al implementării proiectelor.

Domenii vizate: Energie curată și eficiență energetică în special încălzirea curată și renovări eficiente din punct de vedere energetic ale clădirilor.

Cine se poate înscrie: Autoritățile publice care dezvoltă planuri locale și portofolii de proiecte; promotori specific de proiecte (publici sau privați).

[↪ Citiți mai multe](#)

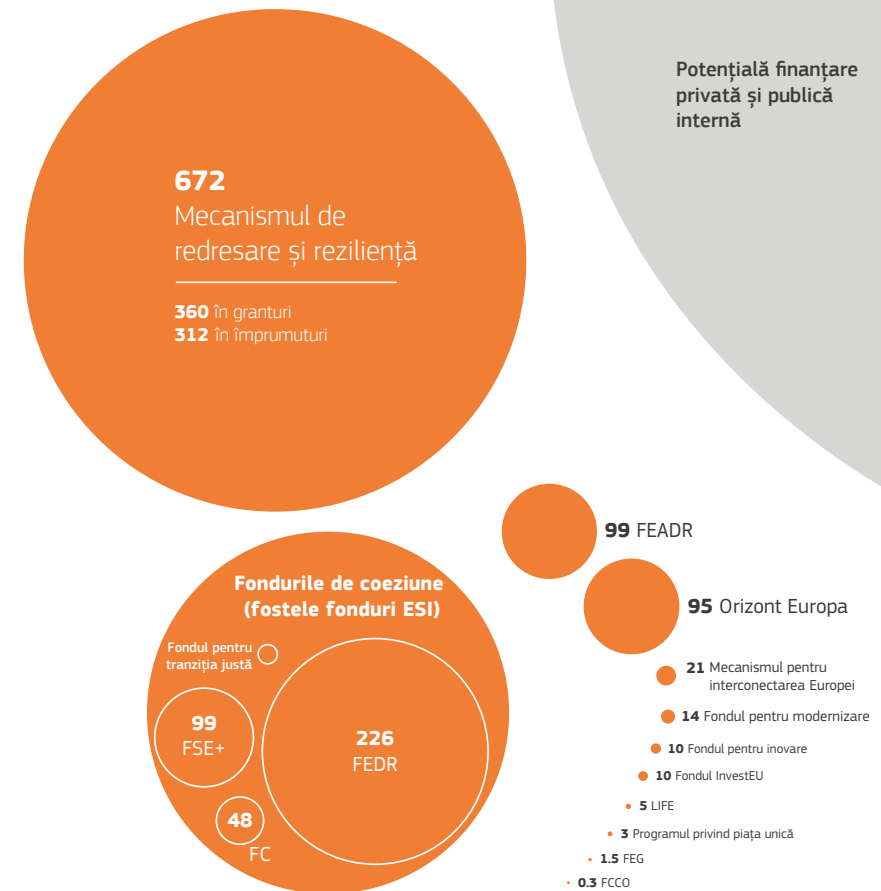

The EU funding landscape

Cum funcționează finanțarea UE

Oportunitățile de finanțare UE sunt numeroase și diverse. În general, se poate face diferența între trei tipuri diferite de instrumente de finanțare:

- **Granturi:** fonduri nerambursabile pentru sprijinirea unui proiect și stimularea dezvoltării specifice.
- **Împrumuturi:** împrumut de sume de bani în condiții favorabile.
- **Garanții:** prin care partenerii de finanțare preiau (parțial) obligația dacă datoria nu poate fi plătită.

PROGRAME DE FINANȚARE UE 2021 - 2027

Toate sumele sunt exprimate în miliarde (prețurile din 2018). Cifră proprie bazată pe date combinate din bugetului pe termen lung al UE 2021-2027 și NextGenerationEU. Important de menționat: volumul fondurilor nu indică relevanța acestora pentru regiunile carbonifere.

Topografia finanțării UE

Programe de finanțare

FONDUL EUROPEAN DE
DEZVOLTARE REGIONALĂ (FEDR)

FONDUL SOCIAL EUROPEAN
PLUS (FSE +)

FONDUL DE COEZIUNE

FONDUL EUROPEAN AGRICOL
PENTRU DEZVOLTARE
RURALĂ (FEADR)

PROGRAMUL PRIVIND PIAȚA UNICĂ

ORIZONT EUROPA

FONDUL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ

PROGRAMUL LIFE

MECANISMUL PENTRU
INTERCONECTAREA EUROPEI

FONDUL DE CERCETARE
PENTRU CĂRBUNE ȘI OȚEL

FONDUL PENTRU MODERNIZARE

MECANISMUL DE REDRESARE
ȘI REZILIENȚĂ

FONDUL PENTRU INOVARE

FONDUL EUROPEAN DE AJUSTARE
LA GLOBALIZARE (FEG)

MECANISMUL PENTRU O TRANZIȚIE
JUSTĂ: FACILITATEA DE ÎMPRUMUT
PENTRU SECTORUL PUBLIC

PROGRAMUL INVEST EU

Alte instrumente de finanțare UE

Note însoțitoare

Cuprins

Introducere PAGINA 18

Scop și domeniu de aplicare / De ce avem nevoie de aceste ghiduri?

Mobilizarea finanțării UE PAGINA 18

Identificarea proiectelor / Pregătirea proiectelor pentru finanțare / Conceperea strategiilor de finanțare / Consolidarea competențelor pentru reușita mobilizării / Împuternicirea actorilor locali și regionali / Finanțarea combinată / Finanțarea inovatoare

Topografia finanțării UE PAGINA 25

Cum funcționează finanțarea din partea UE / Programe de finanțare / Alte instrumente de finanțare UE

Resurse suplimentare PAGINA 37

Introducere

Scopși domeniu de aplicare

Scopul acestui set de instrumente este de a oferi îndrumare asupra mobilizării eficiente a diferitelor surse de finanțare a proiectelor legate de tranziție din regiunile carbonifere (inclusiv turbă și șisturi bituminoase). Se concentrează în special pe mobilizarea fondurilor UE, dar vizează și alte surse relevante de finanțare. Setul de instrumente are două secțiuni:

1. Îndrumare și exemple de bune practici în mobilizarea fondurilor UE și a altor fonduri în regiunile carbonifere în tranziție, inclusiv dezvoltarea portofoliului de proiecte, rolul finanțării în strategiile regionale de tranziție, consolidarea capacității de mobilizare a fondurilor și obținerea cofinanțării.
2. O orientare care acoperă diverse surse de finanțare relevante pentru regiunile carbonifere, cu exemple de moduri în care sunt utilizate.

Acest set de instrumente este destinat autorităților regionale și locale, IMM-urilor și organizațiilor societății civile angajate în mobilizarea finanțării proiectelor la nivel local și regional.

De ce avem nevoie de aceste ghiduri

Transformarea în proiecte a strategiilor și planurilor de tranziție și mobilizarea resurselor pentru sprijinirea proiectelor pot reprezenta o provocare importantă pentru regiunile carbonifere în tranziție, în special

pentru organizațiile care activează la nivel local. Planificarea prealabilă, coordonarea eforturilor de mobilizare a fondurilor și consolidarea capacităților la nivel local și regional pot în cele din urmă să accelereze ritmul tranziției și să permită reducerea adecvată a impacturilor acesteia. În plus, pot fi abordate dezechilibrele - oferirea de sprijin actorilor cu capacitate limitată de accesare a fondurilor poate contribui la o alocare corectă a resurselor disponibile.

Există o multitudine de fonduri și instrumente financiare la nivelul UE care au scopul de a sprijini regiunile carbonifere în tranziție și un număr de inițiative care vizează simplificarea accesului la aceste resurse. Actorii locali pot utiliza asistența tehnică care ajută la pregătirea și structurarea portofoliilor de proiecte, consolidarea capacității la nivel local și utilizarea altor surse publice și private de finanțare. În plus, există opțiuni pentru utilizarea de surse locale de finanțare, precum și a unor metode inovatoare de finanțare.

Deși finanțarea proiectelor de tranziție va depinde în mare măsură de dimensiunea proiectului și de cadrul de reglementare, acest set de instrumente colectează unele principii directe și exemple care oferă inspirație și care pot sprijini practicienii în proiectarea strategiilor lor de finanțare.

Este important de menționat că acest set de instrumente se concentrează în special pe finanțarea din partea UE și pe finanțarea specifică proiectelor și nu se referă în mod direct la alte surse publice relevante de finanțare disponibile la nivel național și regional. De asemenea, setul de instrumente nu furnizează orientări detaliate referitoare la utilizarea finanțării private sau a finanțării întreprinderilor, deși atinge aceste subiecte acolo unde sunt relevante.

Mobilizarea finanțării UE

Proiectele transformatoare din regiunile carbonifere în tranziție pot cuprinde mai multe sectoare, de la dezvoltarea competențelor la digitalizare, încălzirea centralizată, energia din surse regenerabile sau turismul. UE oferă granturi, împrumuturi și garanții pentru o gamă largă de proiecte relevante pentru regiunile carbonifere în tranziție. Fondurile UE pot finanța doar o parte a proiectului, dar pot crea un important efect de pârgie pentru ca alți parteneri și alte surse de finanțare să se alătore. Această secțiune furnizează unele principii directe și exemple de moduri în care poate crește accesarea fondurilor UE de către actorii regionali și locali din regiunile carbonifere în tranziție.

Identificarea proiectelor

Unul dintre primii pași ai unei strategii de finanțare, după dezvoltarea strategiilor regionale și a cadrelor de guvernare, este

O IDENTIFICARE DE LA BAZĂ LA VÂRF A PROIECTELOR A AVUT LOC ÎN REGIUNEA MIDLANDS DIN IRLANDA ÎN CADRUL PROGRAMULUI START

Dennis Turner / Peat bog Co.Offaly / CC BY-SA 2.0

asigurarea faptului că există un număr suficient de proiecte de înaltă calitate care să fie finanțate. Acest pas ajută, de asemenea, la prioritizarea proiectelor care sunt într-un stadiu avansat sau prezintă potențialul de a avea un impact foarte mare și de aceea trebuie să reprezinte obiectivul eforturilor de mobilizare a finanțării. Identificarea proiectelor trebuie să fie ghidată de diferite părți interesate, precum actori din sectorul public, din sectorul privat și din cadrul societății civile din regiunile carbonifere în tranziție, care aduc perspective diferite asupra priorităților din regiune.

Exemplu

[Regiunea Midlands din Irlanda](#) a primit sprijin prin [programul START](#) dedicat regiunilor carbonifere în tranziție din UE pentru o identificare de la bază la vârf a proiectelor, inclusiv pentru creșterea gradului de conștientizare a procesului, oferind exemple de proiecte din alte regiuni care puteau servi drept inspirație și definind criteriile de evaluare.

Actorilor din societatea civilă, sectorul public și sectorul privat li s-a cerut să își

prezintă ideile de proiecte utilizând un model standardizat, susținut de orientări aferente detaliate, care surprindea date semnificative privind fiecare concept de proiect. Datorită elaborării de materiale comune, care au fost disponibile public pe un site, procesul de identificare a proiectelor a fost incluziv și transparent. Procesul limitat în timp a permis depunerea unei mari varietăți

de concepte de proiecte într-o perioadă de patru săptămâni și a fost consolidat într-un inventar de proiecte. Prin colectarea de informații într-un mod structurat și standardizat, s-a putut face o comparație între toate proiectele și potențialele grupări de proiecte și s-au putut identifica potențialele deficiențe din fluxul de proiecte. În plus, prin dezvoltarea unui inventar de proiecte, a fost posibil să se evalueze, la nivelul tuturor partenerilor, ce fluxuri de finanțare (la nivel UE, național, regional/local) sau combinații de fluxuri de finanțare erau cele mai adecvate pentru proiectele depuse și pentru potențiala etapizare a finanțării și implementării.

Citiți mai multe despre dezvoltarea portofoliului de proiecte: [Setul de instrumente LEADER „Implementarea strategiei: Cum se definesc criteriile de selectare a proiectelor”](#).

Pregătirea proiectelor pentru finanțare

După ce un proiect este identificat și prioritarizat, trebuie să se pregătească diferitele tipuri de documentație, precum studiile de fezabilitate tehnică, evaluările riscurilor, planificarea financiară, cererile de grant etc. Natura și nivelul de detaliu necesar diferă și cel mai probabil vor fi proporționale cu scara și complexitatea proiectului. Cu cât este mai

mare calitatea pregătirii unui proiect, cu atât cresc șansele ca acesta să fie eligibil pentru finanțare din partea UE.

Este disponibilă asistență pentru pregătirea proiectului. De exemplu, serviciul [JASPERS](#) (Asistență comună în vederea sprijinirii proiectelor în regiunile europene) al Băncii Europene de Investiții acordă sprijin autorităților regionale pentru pregătirea de proiecte în domeniul care beneficiază de fonduri UE astfel încât acestea să îndeplinească toate standardele necesare.

JASPERS urmărește sporirea capacității regiunilor de a absorbi fondurile disponibile din Politica de coeziune a UE (a se vedea secțiunea „Topografia finanțării UE”), precum și de la creditorii comerciali.

Pentru Inițiativa pentru regiunile carbonifere în tranziție, serviciul JASPERS a dezvoltat o [metodologie standard](#) specifică de selecție a proiectelor, care propune criterii privind eligibilitatea globală a proiectelor și o evaluare calitativă. Pentru noul cadru financiar multianual 2021-2027, JASPERS va fi integrat în [Platforma de consiliere InvestEU](#).

Exemplu

Având în vedere că aproximativ 36 % din emisiile de dioxid de carbon ale UE sunt asociate clădirilor, eficiența energetică și încălzirea centralizată durabilă sunt priorități esențiale în multe regiuni carbonifere în tranziție din UE. Guvernul Slovaciei a primit sprijin din partea JASPERS pentru a oferi asistență în eliminarea treptată a cărbunelui din încălzirea centralizată din orașul Novaky până în 2023/2024. Regiunea a avut de îndeplinit un calendar ambițios, pe lângă nevoia de a asigura furnizarea continuă a energiei termice în timpul tranziției. Pentru aceasta, au fost dezvoltate două propuneri de proiecte de investiții „accelerate” pentru

încălzirea centralizată durabilă, JASPERS sprijinind proiectul prin asistență de specialitate. Contribuțiile la procesul de luare a deciziilor au inclus o analiză bazată pe multiple criterii care a prezentat punctele forte și riscurile ambelor opțiuni și un punctaj centralizat cuprinzător care a permis comparația.

Mai mulți actori din spațiul european de dezvoltare urbană acordă sprijin pentru pregătirea proiectelor și mobilizarea finanțării de relevanță pentru municipalitățile din regiunile carbonifere în tranziție:

- Mecanismul pentru orașele europene (EUCF) oferă [granturi autorităților locale](#) pentru dezvoltarea de concepte de investiții (a se vedea figura 1), precum și asistență tehnică și oportunități de consolidare a capacităților. Conceptele de investiții transpun o idee de proiect în limbaj financiar pentru mobilizarea finanțării în realizarea acestuia. De

asemenea, EUCF furnizează [modele de concepte de investiție](#) în diferite limbi.

- Convenția primarilor privind clima și energia are un [ghid interactiv de finanțare](#) care colectează surse de finanțare UE și naționale, precum și informații despre serviciile de sprijin și programele inovatoare de finanțare.
- [ELENA](#) și [URBIS](#) sunt platforme de consiliere dedicate, având ca scop deblocarea investițiilor pentru proiectele urbane din cadrul [Platformei de consiliere pentru investiții europene](#) (EIAH);
- Facilitatea pentru asistență tehnică a Fondului European pentru Eficiență Energetică (FEEE) acordă sprijin pentru studii de fezabilitate, audituri energetice, evaluarea viabilității economice a investițiilor, asistență juridică și alte nevoi ale municipalităților care au în vedere investiții eficiente din punct de vedere energetic.

Concept de investiție

- ✓ Plan de flux de proiecte
- ✓ Analiză de piață /analiza obstacolelor
- ✓ Analiza actorilor locali
- ✓ Analiză juridică
- ✓ Studiu de fezabilitate financiară
- ✓ Procesul de investiție

FIGURA 1: PAȘI PENTRU DEZVOLTAREA CONCEPTULUI DE INVESTIȚIE PENTRU AUTORITĂȚILE LOCALE

Sursa: [EUCF](#)

CENTRALA ELECTRICĂ DIN NOVAKY, SLOVACIA, CARE VA ÎNCETA SĂ FUNCȚIONEZE ÎN 2024

Fotografie de Szeder László

STUDIU DE CAZ - „FONDURI PENTRU MOBILIZARE DE FONDURI” ÎN REGIUNILE CU LIGNIT ALE EUROPEI DE EST

CAZUL PROIECTULUI LIFE-IP NORTH-HU-TRANS UNGARIA

Scopul proiectului [LIFE-IP North-HU-Trans](#) este de a cataliza implementarea completă a Planului Național privind Energia și Clima din Ungaria. În special, proiectul vizează sprijinirea unei tranziții juste pentru nordul Ungariei unde se află centrala electrică pe lignit [Matra](#) și două cariere de lignit. În conformitate cu programul LIFE, proiectul are ca scop mobilizarea de fonduri complementare pentru tranziție și pentru înlocuirea unităților de generare a energiei electrice ale centralei Matra cu tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon și utilizarea coordonată a altor surse de finanțare din fondurile Politicii de coeziune, Mecanismului pentru interconectarea Europei, Fondului pentru modernizare, Fondului pentru o tranziție justă și fondurilor suplimentare naționale și private.

În acest scop, proiectul alocă resurse pentru:

- Consolidarea capacității administrațiilor regionale și locale
- Definirea și pregătirea proiectelor în conformitate cu strategia de tranziție.
- Cartografierea surselor de finanțare
- Mobilizarea cofinanțării
- Consolidarea capacităților administrației regionale și locale în domeniul mobilizării financiare și creșterii conștientizării cu privire la existența surselor alternative de finanțare.

Deși proiectul a fost demarat recent, printre concluziile desprinse până în prezent se numără următoarele:

- Este esențial să (se poată) completa și combina resursele financiare disponibile, ceea ce necesită o coordonare la mai multe niveluri.
- Planurile de tranziție la nivel regional și local nu au strategii integrate de finanțare.
- Implicarea actorilor locali în proiectarea de proiecte cu impact pe termen lung și în stabilirea de parteneriate cu alți actori pentru atragerea unei finanțări mai mari reprezintă o provocare.
- Una dintre provocările legate de elaborarea proiectelor legate de economia verde, tranziția justă și diversificarea economică o reprezintă complexitatea măsurării impactului și lipsa de experiență în utilizarea Indicatorilor-cheie de performanță (KPI) în contextul tranzițiilor regionale

DATE PRINCIPALE

Data începerii

1 septembrie 2020

Data finalizării

31 octombrie 2029

Buget total

14 milioane EUR

Contribuția UE

8,9 milioane EUR

Rezultate scontate

Eliminarea treptată a capacității de putere totale de 884 MW pe bază de lignit și închiderea celor două cariere de lignit din Ungaria până în 2030

Eliminarea anuală a 6,5 milioane de tone de emisii de CO₂ (aproximativ 14 % din totalul emisiilor de CO₂ din Ungaria)

Folosirea de surse regenerabile pentru producția de energie, inclusiv tehnologii de stocare a energiei

Diversificarea structurii economice regionale
Recalificarea a 500 de lucrători și mineri

Conceperea unei strategii de finanțare a tranziției

Similar cu [strategia](#) generală a regiunii, strategia sa financiară funcționează în ciclu (figura 2). Abordarea adoptată de o regiune pentru mobilizarea fonduri UE ar trebui să facă parte dintr-o strategie mai amplă pentru finanțarea tranziției. Conceperea unei strategii integrate de finanțare a tranziției include::

- Prioritizarea sectoarelor cu cele mai mari deficite de finanțare și/sau cu cel mai mare impact posibil.
- Alinierea la strategiile mai ample de investiții, fiscale și financiare ale regiunii, inclusiv investițiile în infrastructură.
- Identificarea capacităților necesare pentru mobilizarea finanțării.
- Dezvoltarea unei viziuni flexibile pentru evoluția combinației de finanțare în regiune. (Combi-nația de finanțare se va modifica pe măsură ce procesul de tranziție al regiunilor avansează. Atunci când riscurile asociate investițiilor sunt mai reduse, este necesar un volum mai mic de fonduri publice pentru atragerea de investiții private, iar șansele de mobilizare a resurselor locale – inclusiv a veniturilor locale din impozite – pot crește în timp.)
- Monitorizarea performanței regiunii în atragerea diferitelor fluxuri de finanțare și în îndeplinirea obiectivelor strategiei sale de finanțare.

Strategia de finanțare a unei regiuni poate, de asemenea, să fie aliniată cu cea a altor regiuni. Regiunile carbonifere din UE pot

de multe ori să acceseze fonduri UE în coordonare cu alte regiuni din țară. Așa se întâmplă în Polonia și Cehia, unde există mecanisme de coordonare a alocării fondurilor de coeziune primite de țările respective către regiunile miniere. De exemplu, programul RE:START a conceput cereri specifice de propuneri pentru acordarea de fonduri dedicate sprijinirii universităților din regiunile din Cehia afectate de tranziția structurală.

Analizarea diferitelor posibilități de finanțare disponibile va contribui la crearea unei strategii de finanțare solide. Programul [URBACT](#) oferă instrumente direcționate către autoritățile urbane precum Tabele de clasament pentru selectarea alternativelor de finanțare și de accesare a fondurilor sau o Matrice de finanțare pentru a ajuta la crearea unor strategii de finanțare solide și coerente

Exemplu

Programul START a furnizat sprijin tehnic pentru identificarea de surse de finanțare pentru regiunea Asturia din Spania. În timpul acestui proces, sursele de finanțare UE au fost analizate pentru a se vedea dacă există un potențial pentru a fi utilizate în legătură cu posibile proiecte în regiune, fiind apoi sintetizate într-o bază de date și discutate cu factorii de decizie naționali și regionali. Procesul a beneficiat în plus de sprijin prin implicarea dezvoltatorilor publici și privați de proiecte.

REGIUNEA ASTURIA A COMBINAT SURSELE DE FINANȚARE UE CU POTENȚIALE PROIECTE DE TRANZIȚIE DIN ZONĂ

Sursa: Yandrak

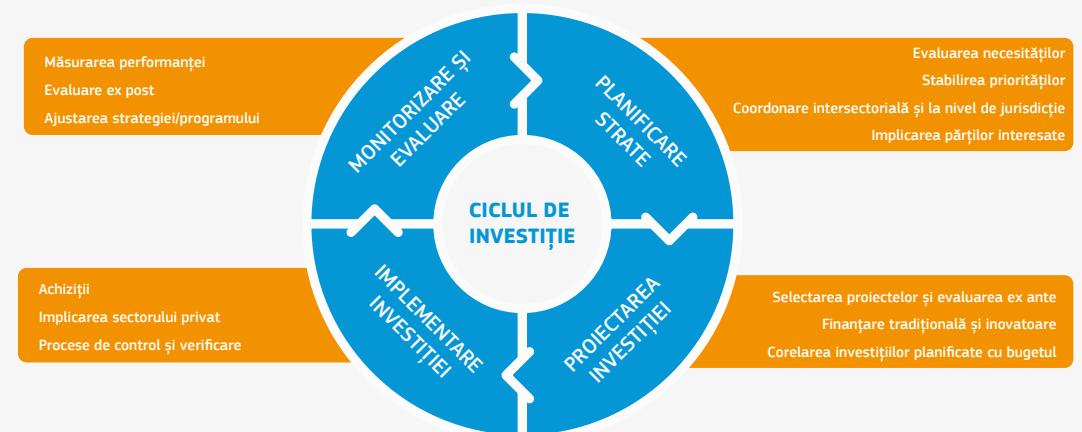

FIGURA 2: CICLUL DE INVESTIȚIE

Sursă: Adaptat după [OECD 2020](#)

Consolidarea capacităților pentru mobilizarea cu succes a finanțării

Consolidarea capacităților pentru mobilizarea finanțării duce la mobilizarea mai multor fonduri, dar și la extinderea accesului la actori care de obicei nu pot participa la programele de finanțare. De exemplu, proiectul LIFE-IP-North HU-Trans (prezentat ca studiu de caz la pagina 20) pune un accent special pe consolidarea capacităților.

Consolidarea capacităților pentru Fondurile de Coeziune (fostele fonduri ESI) este gestionată de către autoritățile de naționale și subnaționale de management în conformitate cu programele operaționale din fiecare țară. Sunt incluse programe care au ca scop întărirea capacității administrative pentru utilizarea instrumentelor financiare introduse recent (ESPON, 2020).

[Programul LIFE](#) oferă formare pentru stabilirea așa-numitelor „Programe integrate” prin intermediul propriilor cereri specifice de propuneri pentru asistență tehnică (prin platforma pentru finanțare și licitații).

Pentru Orizont Europa, rețeaua de Puncte de contact naționale ([portalul NCP](#)) este principala structură care furnizează îndrumare și formare în toate aspectele participării la Orizont Europa.

Exemplu

Asociația municipalităților și districtelor din sub-regiunea centrală a voievodatului Silezia furnizează instruire autorităților locale. Instruirea se concentrează pe alinierea proiectelor la fluxurile de finanțare în conformitate cu prioritățile programelor de finanțare ale UE cu și tehnicile de elaborare a cererilor de grant și bugetele.

CE ESTE FINANȚAREA DURABILĂ?

Pentru îndeplinirea obiectivelor UE pentru 2030 în materie de climă și energie și a obiectivelor [Pactului Verde European](#), este esențial ca investițiile să fie direcționate către proiecte și activități durabile. Totuși, deoarece nu este întotdeauna clar ce investiții pot fi etichetate ca durabile, UE a introdus [Taxonomia UE](#).

Taxonomia UE este un sistem de clasificare care transpune obiectivele UE privind clima și mediul în criterii de investiție. Sunt considerate a fi durabile activitățile economice care au o contribuție substanțială la cel puțin unul dintre cele șase obiective ale UE privind clima și mediul și în același timp nu afectează în mod semnificativ niciunul dintre aceste obiective și îndeplinesc garanțiile sociale minime. Taxonomia UE cuprinde de asemenea standarde sociale. Aceasta înseamnă că inclusiv proiectele care respectă mediul pot fi etichetate ca „nesustenabile” dacă nu îndeplinesc standardele sociale minime bazate pe principiile drepturilor omului ale ONU și OCDE.

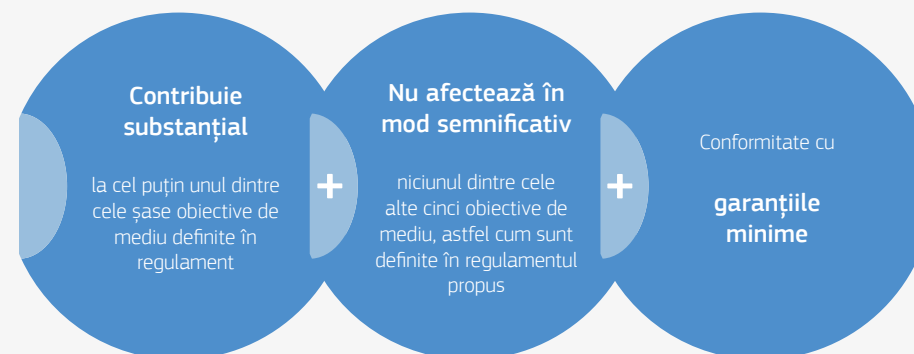
Prin furnizarea unui cadru de referință, taxonomia sprijină dezvoltatorii de proiecte, investitorii și responsabilii cu elaborarea politicilor în eforturile lor de planificare a proiectelor de tranziție - și de combatere în același timp a dezinformării ecologice

[Busola pentru taxonomia UE](#) oferă o prezentare generală asupra conținutului taxonomiei UE și va fi actualizată când noua legislație va afecta regulile taxonomiei UE.

Trebuie menționat că [Actul delegat privind taxonomia UE în domeniul climei](#) este în prezent revizuit de Parlamentul European și de Consiliu. Ca atare, nu a intrat încă în vigoare și nu a fost încă publicat în [Jurnalul Oficial al UE](#).

FIGURA 3: CELE ȘASE OBIECTIVE DURABILE ALE TAXONOMIEI UE

Împuternicirea actorilor locali

Proiectele de tranziție sunt adesea inițiate de organizații mici, locale, conduse de organizații ale societății civile, întreprinderi sociale sau start-up-uri. Asigurarea unui mecanism stabil pentru accesul actori la finanțare este o măsură în sprijinul inovărilor locale din regiunile carbonifere în tranziție care nu se pot realiza prin investiții în infrastructură, în cercetare sau în dezvoltarea afacerilor.

Exemplu: Regiunea Luzacia nu are structuri solide ale societății civile (are cel mai scăzut număr de asociații non-profit pe cap de locuitor din Germania). Pentru redresarea situației, statele Brandenburg și Saxonia realocă ambele o parte din finanțarea națională care se acordă regiunilor carbonifere proiectelor societății civile.

Realocarea a fost efectuată și ca răspuns la o propunere de crearea unui fond specific denumit „Fondul de schimbare structurală în Luzacia”, care

a venit din partea organizației Agora Energiewende, dar nu a fost realizată. Fondul propus urma să aloce 25 de milioane EUR pe an, timp de peste 15 ani (2019-2034) pentru abilitarea grupurilor societății civile și altor actori din regiune, o finanțare planificată pentru sprijinirea proiectelor mici și medii, precum și a asistenței în vederea accesării în continuare a fondurilor UE, naționale și regionale.

Combi-nația de finanțare: grupare, sinergie, finanțare mixtă

Finanțarea proiectelor regionale de tranziție necesită o combinație strategică de fonduri naționale publice și fonduri private. Fondurile UE direcționate către regiunile carbonifere în tranziție au potențialul de a cataliza alte surse de finanțare. „Combi-nația de finanțare” națională sau regională trebuie de asemenea să utilizeze de tipuri diferite

de instrumente de finanțare (granturi, împrumuturi, garanții) în funcție de scadența și de riscul investiției.

- **Sinergii între fondurile UE:** Combinarea diferitelor fonduri impune ca autoritățile de management să alinieze proiectele la prioritățile și calendarele diferitelor programe. Totuși, proiectele pot fi secvențiate; un concept de proiect inițiat de un Fond UE poate fi dezvoltat și implementat ulterior de un alt Fond UE. Există numeroase exemple de moduri în care Europa și regiunile combină diferite Fonduri UE (a se vedea exemplele [pentru regiunile rurale](#) și alte [exemple](#)).
- **Contribuția fondurilor naționale este de obicei solicitată pentru proiectele finanțate prin fondurile politicii de coeziune.** De exemplu, programul [URBACT](#) este în principal finanțat prin fonduri FEDR, cu contribuții suplimentare naționale și locale. Orașul [Łódź din Polonia](#) a combinat fonduri URBACT și fonduri proprii pentru revitalizarea unui district istoric, prin renovarea clădirilor și crearea de spații comerciale și culturale.

SPRIJIN SPECIFIC PENTRU REGIUNILE CARBONIFERE: ASISTENȚĂ TEHNICĂ PENTRU REGIUNILE CARE TREC PRIN TRANZIȚIA CĂTRE ENERGIA VERDE (TARGET)

TARGET este un program nou de asistență tehnică destinat regiunilor carbonifere, cu turbă și șisturi bituminoase pentru sprijinirea dezvoltării portofoliului de proiecte și a proiectelor specifice legate de energia curată și eficiență energetică. Sectoare precum încălzirea curată (incluzând încălzirea centralizată) și renovările eficiente energetic ale locuințelor va fi un punct central al Mecanismului.

Programul este finanțat de Comisia Europeană și implementat de BEI (Banca Europeană de Investiții), cu un buget inițial de 14 milioane EUR. Autoritățile publice pot solicita sprijin când dezvoltă portofolii de proiecte viabile și pentru consolidarea capacităților de dezvoltare a proiectelor proprii pe viitor. Promotorii de proiecte sunt eligibili pentru sprijin pentru elaborarea în fazele incipiente a studiilor de fezabilitate pentru opțiunile tehnice, pentru depunerea cererilor de fonduri publice sau finanțare privată sau pentru activități suplimentare la proiectul de dezvoltare.

➔ [Citiți mai multe](#)

INSTALAȚII SOLARE ÎN FOSTUL ORAȘ MINIER LOOS-EN-GOHELLE, DEZVOLTATE PRIN PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT (PPP)

Sursa: Primăria din Loos-en-Gohelle

- **Mobilizarea finanțării privatex:** deși multe regiuni carbonifere inițial își finanțează proiectele de tranziție cu fonduri publice, utilizarea de investiții private în proiectele de tranziție este o prioritate cheie a fondurilor de coeziune și altor fonduri UE. Unul dintre pașii dezvoltării strategiei de finanțare a unei regiuni implică identificarea proiectelor finanțabile care generează venit sau creștere în valoare pentru investițiile de capital și a tipului de instrument (granturi, împrumuturi, garanții) cel mai adecvat pentru a atrage investiții private.
- **Parteneriatele public-privat** sunt una dintre metode: de exemplu, fostul oraș minier [Loos-en-Gohelle](#) din Franța a creat un PPP pentru finanțarea proiectelor sale de energie solară.
- **Facilitarea accesului IMM-urilor locale la finanțarea privată este, de asemenea, un element al multor strategii urbane de tranziție.** Instituțiile financiare locale din țările UE pot accesa fonduri UE pentru a oferi împrumuturi, microfinanțare sau finanțare prin capitaluri proprii prin intermediul fondurilor cu capital de risc, al investitorilor providențiali sau al antreprenorilor sociali. Pentru a afla mai multe, vizitați [site-ul EIF](#).
- **Strategiile care au ca scop specific obținerea de investiții private în regiunile carbonifere în tranziție:** un studiu efectuat de Investor Group on Climate Change (Grupul Investitorilor pentru Combaterea Schimbărilor Climatice) a examinat condițiile pentru obținerea finanțării publice și private în regiunile carbonifere din Australia – Valea Latrobe și Lacul Macquarie. Pe baza unui cadru pentru analiza noilor

oportunități regionale, acesta constată că investițiile în industrii cu o rată mare de creștere, în sursele regenerabile de energie și în reabilitare sunt cele mai semnificative oportunități pentru investițiile private (IGCC, 2017; London School of Economics și Harvard Kennedy School, 2018).

A se vedea caseta „Ce este finanțarea durabilă?” pentru detalii privind definiția investițiilor durabile ale sectorului privat.

Metode inovatoare de finanțare

Există un corp din ce în ce mai mare de cunoștințe pe tema utilizării metodelor inovatoare de finanțare la nivel local și regional, în special în arena tranziției urbane. Unele metode relevante pentru actorii locali din regiunile carbonifere în tranziție includ:

- **Achiziții strategice:** Deciziile în materie de achiziții ale autorităților locale au efect de undă în economia locală și în lanțul de aprovizionare. Achizițiile strategice utilizează puterea economică a sectorului public pentru a cataliza inovarea în sectorul privat. Inițiativa [Making Spend Matter](#) (Valorificarea cheltuielilor) are exemple despre modul în care orașe din UE au utilizat achizițiile instituțiilor publice pentru a aduce beneficii economice și sociale economiei locale.
- **Responsabilitatea comunitară în materie de energie:** prin care cetățenii și/sau consiliile locale dețin în comun și participă la proiectele de energie din surse regenerabile sau de eficiență energetică. În comunitățile energetice,

cetățenii sunt implicați atât în luarea deciziilor, cât și în finanțare. Inițiativele în materie de comunități energetice au de obicei nevoie de surse de finanțare la începutul dezvoltării proiectului și acoperă costurile de investiție. Proiectul PROSEU a documentat cazuri despre modul în care zece inițiative pentru comunități energetice au abordat acest deficit de finanțare inițial și au integrat modelul lor în diferite contexte instituționale ([PROSEU](#), 2020). Există numeroase materiale explicative disponibile practicienilor europeni locali în acest domeniu, cum ar fi cele ale [European Community Power Coalition](#) (Coaliția Europeană pentru Energia Comunităților) și [Citizen Energy](#) (Energia Cetățenilor). REScoop.eu a publicat de asemenea un [ghid financiar](#) pentru cooperativele locale din domeniul energiei. Exemplu: satul Kněžice din Republica Cehă operează o instalație pe biomasă care produce căldură și electricitate și reduce nevoia de cărbune. Proiectul este unul dintre primele de acest fel din țară și a întâmpinat obstacole în materie de reglementare și acceptare locală, dar astăzi instalația deservește 90 % din populația satului și sunt în curs planuri de extindere. ([FoE](#), 2020, pagina 129).

- **Contracte de performanță energetică:** o tehnică de finanțare care folosește economiile de costuri din consumul redus de energie pentru a compensa costul instalării măsurilor de conservare a energiei. Sunt de obicei oferite de societățile de servicii energetice. Exemplu: Proiectul [SUNSHINE](#) din Letonia a acordat sprijin pentru renovarea a 15 clădiri de apartamente datând din perioada sovietică folosind contractele

de performanță energetică pentru finanțarea unor cheltuieli totale de capital de 4 milioane EUR.

- **Finanțarea participativă (crowdfunding):** prin care sume mici de capital de la un număr mare de persoane finanțează o investiție. Utilizarea finanțării participative este o oportunitate de a strânge rapid fonduri de la promotorii ai acelorași idei, care doresc să ajute. Universitatea din Leeds a întocmit un [ghid](#) pentru autoritățile locale și prezintă opțiuni de finanțare participativă care sunt adecvate pentru a obține finanțare de la sectorul privat, inclusiv finanțare participativă prin donații, finanțare participativă bazată pe creditare și obligațiuni municipale.
- **Obligațiuni verzi municipale:** unele guverne locale au posibilitatea de a emite obligațiuni ca o sursă de capital la costuri reduse pentru a finanța clădirile cu emisii reduse de carbon, proiecte de energie din surse regenerabile sisteme de metrou și alte proiecte care respectă mediul. Ghidul [„Cum se emite o obligațiune verde municipală”](#) prezintă o introducere a procesului precum și exemple de orașe care au folosit această opțiune în Europa și în Statele Unite.
- **Fonduri reînnoibile,** prin care economiile de cost obținute din implementarea proiectelor se întorc direct în fond, asigurând un efect de pârgie durabil pentru fond și intensificând în continuare investițiile. Exemplu: [Fondul reînnoibil pentru eficiența energetică și a utilizării apei](#) din orașul Águeda, Spania.

Mai mult, lecții utile despre modelele alternative de finanțare a tranzițiilor se pot desprinde din contextul [insulelor](#).

Topografia finanțării din partea UE pentru regiunile carbonifere în tranziție

Această secțiune oferă o prezentare generală a programelor de finanțare UE care sunt cele mai relevante pentru regiunile carbonifere în tranziție. Programele sunt prezentate pe scurt - dezvoltatorii de proiecte ar trebui să exploreze detaliile acestor oportunități de finanțare, precum și altele care nu sunt incluse în acest set de instrumente.

Cum funcționează finanțarea din partea UE

Oportunitățile de finanțare din partea UE sunt numeroase și diverse. În general, se poate diferenția între trei tipuri diferite de instrumente de finanțare:

- **Granturi:** fonduri nerambursabile pentru sprijinirea unui proiect și stimularea dezvoltării specifice.
- **Împrumuturi:** împrumut de sume de bani în condiții favorabile.
- **Garanții:** prin care partenerii de finanțare preiau (parțial) obligația dacă datoria nu poate fi plătită.

Granturile, împrumuturile și garanțiile UE există într-o varietate de forme. O combinație de diferite forme de finanțare din cadrul unui program sau nevoia de a găsi cofinanțare pot reprezenta o condiție preliminară. Accesul la fonduri UE este adesea gestionat de către o autoritate locală specifică: În conformitate cu prevederea privind „gestiunea partajată” aproximativ 80 % din finanțarea din partea UE se acordă prin programe gestionate chiar în țările UE respective.

Deși granturile sunt instrumentul financiar predominant, împrumuturile și garanțiile preiau un rol mai mare în cadrul financiar multianual în funcție de programarea operațională a statele membre

Programe de finanțare

UE stabilește obiective de cheltuieli în cadrul financiar multianual, bugetul pe termen lung al UE pentru următorii 7 ani. Deși în trecut mare parte din bugetul UE a fost canalizat în subvenții pentru agricultură și Politica de coeziune, odată cu noile prevederi ale Tratatului de la Lisabona, cheltuielile UE au început să fie direcționate către o gamă diversă de subiecte. Sub presiunea unei crize climatice, a noilor evoluții economice și a provocărilor globale, bugetul multianual 2021-2027 cuprinde 1,2 trilioane EUR, la care se adaugă 806 miliarde EUR prin NextGenerationEU, care va furniza un buget suplimentar unor fonduri existente. În primul rând însă, resursele financiare suplimentare ale NextGenerationEU sunt alocate Mecanismului de redresare și reziliență, care ar trebui să ajute economia Europei să se refacă după consecințele economice ale pandemiei de COVID.

Peste jumătate din finanțarea din partea UE este în mod tradițional direcționată prin cinci Fonduri de coeziune - cunoscute anterior sub denumirea de Fondurile de coeziune (fostele fonduri ESI). Acestea sunt gestionate de autorități ale statelor membre UE și aprobate de Comisia Europeană.

Pentru regiunile carbonifere în tranziție, toate Fondurile de coeziune, cu excepția Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime, pot fi o potențială sursă de finanțare pentru o gamă diversă de proiecte. Așa cum arată cifrele, fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) încă depășesc numeric celelalte fonduri (cu excepția noului MRR – Mecanismul de redresare și reziliență), de aceea nu trebuie subestimate în ceea ce privește relevanța proiectelor de tranziție.

Totuși, și alte fonduri oferă oportunități semnificative de finanțare a proiectelor de tranziție. Așa cum arată exemplele furnizate în acest set de instrumente, dimensiunea reală a fiecărui fond trebuie să fie un prim indiciu al priorităților Uniunii Europene pentru investițiile publice, însă și fondurile mai mici pot furniza o cotă semnificativă în finanțarea proiectelor din regiunile carbonifere.

TRANZIȚIA ORAȘULUI GENK

Genk a trecut cu succes de la minerit la economia bazată pe producție și cunoaștere și, împreună cu regiunea care îl înconjoară, este un exemplu de red dezvoltare a infrastructurii industriale și miniere. Red dezvoltarea fostelor exploatații miniere din Genk a primit un sprijin de 217 milioane EUR, un grant garantat de guvernul flamand. De asemenea, guvernul acordă scutiri fiscale și subvenții societăților și instituțiilor academice din zonă. Pentru finanțarea acestor subvenții, orașul a dezvoltat un [instrument teritorial integrat \(ITI\)](#), care a făcut posibilă utilizarea fondurilor UE (FSE, FEDR și Fondul de coeziune).

[Citiți mai multe](#)

Prezentare generală a programelor de finanțare

FONDUL EUROPEAN DE
DEZVOLTARE REGIONALĂ (FEDR)

FONDUL SOCIAL EUROPEAN
PLUS (FSE +)

FONDUL DE COEZIUNE

FONDUL EUROPEAN AGRICOL
PENTRU DEZVOLTARE
RURALĂ (FEADR)

PROGRAMUL PRIVIND PIAȚA UNICĂ

ORIZONT EUROPA

FONDUL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ

PROGRAMUL LIFE

MECANISMUL PENTRU
INTERCONECTAREA EUROPEI

FONDUL DE CERCETARE
PENTRU CĂRBUNE ȘI OȚEL

FONDUL PENTRU MODERNIZARE

MECANISMUL DE REDRESARE
ȘI REZILIENȚĂ

FONDUL PENTRU INOVARE

FONDUL EUROPEAN DE AJUSTARE
LA GLOBALIZARE (FEG)

MECANISMUL PENTRU O TRANZIȚIE
JUSTĂ: FACILITATEA DE ÎMPRUMUT
PENTRU SECTORUL PUBLIC

PROGRAMUL INVEST EU

Alte instrumente de finanțare UE

Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)

[Fondul european de dezvoltare regională](#) are ca scop reducerea diferențelor economice și sociale dintre regiunile UE sprijinind o largă varietate de proiecte. Pe baza prosperității lor, toate regiunile statelor membre vor concentra suportul pe două dintre obiectivele politicii: „O Europă mai competitivă și mai inteligentă” (PO1), precum și „o Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon” (PO2).

 Buget (2021-2027)

226,05 miliarde EUR

 Tip de finanțare

Granturi, împrumuturi și garanții

 Domenii vizate

Inovare și cercetare

Tranziția digitală

Sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri)

Economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon

 Tip de beneficiari

Entitățile regionale, publice și private, cu atenție deosebită asupra regiunilor și zonelor dezavantajate, în special zonele rurale și regiunile ultraperiferice.

 Cererile se depun prin

 Programelor operaționale gestionate de statele membre, precum și programelor relevante finanțate de FEDR, cum ar fi [URBACT](#) și [Urban Innovative Actions Inovatoare](#) (Acțiuni Inovatoare pentru Mdiul Urban)

Asociat cu FEDR, programul UE INTERREG este conceput pentru a stimula cooperarea dincolo de frontierele regionale și naționale și poate fi o altă sursă posibilă de finanțare pentru regiunile carbonifere în tranziție.

EXAMPLU

Proiectul „angajații specializați din Silezia” are ca scop îmbunătățirea oportunităților de formare profesională prin crearea unei rețele de cooperare între mediul de afaceri și sectorul educației care să îi ajute pe studenți să găsească stagii de practică și ucenicie.

 [Citiți mai multe](#)

EXAMPLU

Proiectul transfrontalier ENPOLEE a reunit autorități locale, întreprinderi și școli din Grecia și din Republica Macedonia de Nord pentru îmbunătățirea eficienței energetice a mai multor clădiri publice. Proiectul a fost sprijinit de FEDR cu 722.000 EUR.

 [Citiți mai multe](#)

Fondul social european Plus (FSE+)

The [Fondul Social European Plus \(FSE+\)](#) este principalul instrument UE pentru investiția în politică și reforma sistemului pentru a spori competențele în regiuni, inclusiv competențele digitale care pot contribui la schimbarea pieței forței de muncă. Regiunile carbonifere în tranziție pot utiliza acest fond pentru mobilizarea finanțării de exemplu pentru formarea profesională a lucrătorilor, programe pentru tineret etc. Acesta mai conține o linie specifică de acțiune pentru recalificarea lucrătorilor minieri.

 Buget (2021-2027)

99,26 miliarde EUR

 Tip de finanțare

Granturi

 Domenii vizate

Investiții în tineret, în special pentru a-i sprijini să găsească o calificare și un loc de muncă

Sprijin pentru categoriile cele mai vulnerabile care suferă de pe urma pierderii locului de muncă și a veniturilor

Promovarea inovării sociale, a antreprenoriatului social și a mobilității transfrontaliere a forței de muncă în conformitate cu noua componentă pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI).

 Tip de beneficiari

Administrații publice, organizații ale lucrătorilor și angajaților, ONG-uri, organizații caritabile și societăți.

 Cererile se depun prin

 Platforma pentru finanțare și licitații pentru componenta EaSI și asistență tehnică FSE+

Fondul de coeziune

[Fondul de Coeziune al UE](#) urmărește reducerea diferențelor economice și sociale între statele membre ale UE și promovarea dezvoltării durabile. Fondul de coeziune se concentrează pe investiții în domeniul mediului – inclusiv domenii legate de dezvoltarea durabilă și energie care prezintă beneficii pentru mediu – și transport.

€ Buget (2021-2027)

48,03 miliarde EUR, din care 11,29 miliarde EUR transferate Mecanismului pentru interconectarea Europei

📄 Tip de finanțare

Granturi (nivelul finanțării unui program din Fondul de coeziune se poate ridica până la 85 % din costul acestuia)

🔍 Domenii vizate

Rețele de transport transeuropene, în special [proiecte prioritare de interes european](#), astfel cum sunt identificate de UE. Fondul de coeziune va mai acorda sprijin și proiectelor de infrastructură în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei.

Proiectele de mediu care sunt legate de energie sau transport, de exemplu îmbunătățirea eficienței energetice, utilizarea energiei din surse regenerabile, dezvoltarea transportului feroviar, sprijinirea intermodalității și consolidarea transportului public etc.

👥 Tip de beneficiari

Autoritățile publice și regionale din Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Estonia, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia și Slovenia.

📄 Application via

➔ [Programelor operaționale gestionate de statele membre](#)

EXAMPLU

Proiectul „DorfBioTop!” din zona minieră a Renaniei, din Germania, are ca scop educarea și sprijinirea populației locale, în special a tinerilor, pentru a spori biodiversitatea în satele din regiune. Proiectul a primit un grant de 230.000 EUR de la FAEDR pentru cursuri de formare a angajaților municipali, evenimente de informare și considere directă pentru măsuri privind biodiversitatea.

➔ [Citiți mai multe](#)

EXAMPLU

Proiectul transfrontalier ENPOLEE a reunit autorități locale, întreprinderi și școli din Grecia și din Republica Macedonia de Nord pentru îmbunătățirea eficienței energetice a mai multor clădiri publice. Proiectul a fost sprijinit de FEDR cu 722.000 EUR.

➔ [Citiți mai multe](#)

European Agricultural Fund for Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)

[FEADR](#) se concentrează pe soluționarea provocărilor specifice cu care se confruntă zonele rurale ale UE. Fondul cofinanțează proiectele de dezvoltare rurală prin programe desfășurate de guvernele naționale [Programe de dezvoltare rurală (RDP)].

€ Buget (2021-2027)

95,51 miliarde EUR (înainte de transferurile între pilonii politicii agricole comune, inclusiv 8,07 miliarde EUR de la NextGenerationEU).

📄 Tip de finanțare

Finanțare prin grant. Cofinanțarea depinde de conducerea regională.

🔍 Domenii vizate

Stimularea folosirii instrumentelor și a tehnologiei digitale

acțiuni care îmbunătățesc atractivitatea zonelor rurale atât pentru locuit, cât și pentru crearea de locuri de muncă.

revitalizarea satului

protecția mediului și a biodiversității ecosistemelor

👥 Tip de beneficiari

Autoritățile, întreprinderile agricole și alți actori rurali din toate statele membre UE

📄 Cererile se depun pri

➔ [Programelor operaționale gestionate de statele membre](#)

Programul privind Piața Unică

[Programul privind Piața Unică](#) este un program de finanțare nou care vizează reducerea dependenței față de economiile din afara Uniunii prin consolidarea funcționalității pieței interne europene. Programul sprijină în special proiectele care au ca scop îmbunătățirea reglementării în domenii precum serviciile financiare, combaterea spălării banilor, libera circulație a capitalurilor, protecția consumatorilor și siguranța alimentelor, dar în același timp completează sprijinul acordat IMM-urilor prin programul InvestEU.

€ Buget (2021-2027)

4,21 miliarde EUR.

📅 Tip de finanțare

Finanțare prin granturi și premii

🔍 Domenii vizate

Siguranța alimentelor, protecția consumatorilor, competitivitatea IMM-urilor, reglementări eficiente; statistici europene; dezvoltarea de standarde.

👥 Tip de beneficiari

Persoane și întreprinderi, organizații ale consumatorilor, institute de statistică, organizații de standardizare, autorități.

✉️ Application via

➔ [Site-ul UE pentru finanțare și licitații](#)

EXAMPLU

Proiectul CINTRAN studiază dinamica schimbării structurale din regiunile carbonifere și cu emisii ridicate de dioxid de carbon din întreaga Europă. Proiectul finanțat prin **Orizont 2020** acționează în strânsă colaborare cu părțile interesate de la nivel regional regionale din Macedonia de Vest (Grecia), Silezia (Polonia), Ida-Virumaa (Estonia) și regiunea minieră a Renaniei (Germania). Cunoștințele dobândite prin acest proiect ar trebui să ajute la proiectarea unei guvernante mai eficiente, mai juste și mai incluzive a tranziției.

➔ [Citiți mai multe](#)

EXAMPLU

Sprijin pentru IMM-uri prin intermediul unei agenții de dezvoltare regională din Asturia, Spania, prin intermediul programului predecesor COSME.

➔ [Citiți mai multe](#)

Orizont Europa

[Orizont Europa](#), succesorul programului de cercetare și inovare de 7 ani Orizont 2020, va beneficia de o creștere substanțială a bugetului global. Pentru regiunile carbonifere, Pilonul II va fi cel mai relevant, concentrându-se pe abordarea problemelor globale și sporirea concurenței în cadrul a șase clustere. Alte elemente relevante includ „Misiuni speciale”, în care cercetarea poate fi desfășurată în colaborare cu părțile interesate de la nivel regional, și „Parteneriate europene”, în care UE; autoritățile naționale și/sau sectorul privat se angajează împreună să sprijine dezvoltarea și implementarea unui programe de activități de cercetare și inovare.

€ Buget (2021-2027)

95,51 miliarde EUR (inclusiv 5,4 miliarde EUR de la NextGenerationEU)

📅 Tip de finanțare

Finanțare prin granturi și premii

🔍 Domenii vizate

Obiectivul central al Pilonului II: sănătate; cultură, creativitate și societate incluzivă; securitate civilă pentru societate; digitalizare, industrie și spațiu; climă, energie și mobilitate; alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu.

Obiectivul central al „domeniilor de misiune”: adaptarea la schimbările climatice, inclusiv transformarea societală; cancerul; orașele neutre din punct de vedere climatic și inteligente; oceanele, mările și ape de coastă și continentale sănătoase; sănătatea solului și alimentele.

👥 Tip de beneficiari

Oamenii de știință și cadrele universitare, organizații de cercetare, universități, industria, întreprinderile mici și mijlocii, studenții etc.

✉️ Cererile se depun prin

➔ [ite-ul UE pentru finanțare și licitații](#)

Fondul pentru o tranziție justă

[Fondul pentru o tranziție justă](#) va fi un instrument esențial pentru sprijinirea teritoriilor cele mai afectate de tranziția către neutralitatea climatică și pentru prevenirea creșterii diferențelor dintre regiuni. Se așteaptă ca Fondul pentru o tranziție justă să mobilizeze aproape 30 de miliarde EUR în investiții. Pentru a accesa sprijinul prin FTJ, statele membre trebuie să prezinte planuri *teritoriale pentru o tranziție justă* ca anexă la programele lor.

€ Buget (2021-2027)

17,5 miliarde EUR (inclusiv 10,87 miliarde EUR de la NextGenerationEU).

📅 Tip de finanțare

Finanțare prin grant

🔍 Domenii vizate

Sprijinirea investițiilor în întreprinderile mici și mijlocii care vizează diversificarea; crearea de firme noi; cercetarea și inovarea; reabilitarea mediului; energia curată, eficiența energetică și proiectele de încălzire centralizată; perfecționarea și recalificarea lucrătorilor; asistența pentru căutarea unui loc de muncă și incluziunea activă a programelor pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă; transformarea instalațiilor existente cu o intensitate ridicată a dioxidului de carbon.

👥 Tip de beneficiari

Autoritățile naționale și locale, întreprinderile și start-up-urile din teritoriile cele mai afectate în mod negativ de procesul de tranziție (după cum au fost identificate în Planurile teritoriale pentru o tranziție justă).

✉ Cererile se depun prin

Statele membre

MECANISMUL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ

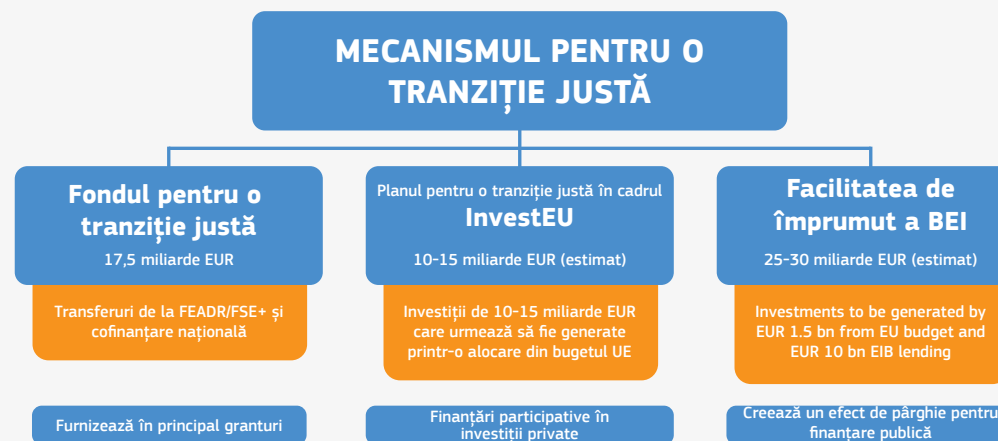
[Mecanismul pentru o tranziție justă \(MTJ\)](#) este unul dintre noile programe de finanțare esențiale. Acesta constă în trei piloni:

Fondul pentru o tranziție justă

Programul InvestEU

Facilitatea de împrumut pentru sectorul public a BEI - 10-15 miliarde EUR

În toți cei trei piloni ai MTJ, eligibilitatea pentru finanțare este bazată pe prezentarea unui plan de tranziție teritorială justă (TJTP). Aceste planuri sunt în curs de elaborare de către statele membre la momentul redactării acestui set de instrumente și vor evidenția zonele specifice de intervenție pe baza impacturilor economice și sociale ale tranziției, în special în ceea ce privește disponibilizările preconizate și transformarea activităților economice cu intensități mari ale emisiilor de gaze cu efect de seră

Programul LIFE

Programul LIFE este instrumentul de finanțare UE pentru mediu și politici climatice. Acesta constă în două mari portofolii care se concentrează asupra subiectelor „mediu” și „politici climatice” în patru subprograme: Natură și biodiversitate, economie circulară și calitatea vieții, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea și – cel mai important pentru regiunile carbonifere – tranziția către energia curată. În fiecare an, LIFE va publica cereri de propuneri pentru diferite tipuri de proiecte.

€ Buget (2021-2027)

5,43 miliarde EUR.

📅 Tip de finanțare

Finanțare prin grant.

🔍 Domenii vizate

Spre susținerea trecerii la o economie curată, circulară, eficientă energetic, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezilientă la schimbările climatice, inclusiv prin tranziția către energia curată, protecția și îmbunătățirea calității mediului; combaterea și inversarea declinului biodiversității, prin aceasta contribuind la dezvoltarea durabilă.

👥 Tip de beneficiari

Autoritățile naționale sau locale din UE, organizații comerciale private și organizații private necomerciale (de exemplu, organizații neguvernamentale).

✉ Cererile se depun prin

👉 [Site-ul UE pentru finanțare și licitație, inclusiv pentru programele prestabilite de asistență tehnică](#)

EXAMPLU

Pentru a mări capacitatea de producție a hidrocentralei Chaira de la

barajul Yadenitsa din Bulgaria, compania de stat care o operează a primit un grant de 1,3 milioane EUR pentru diferite lucrări pregătitoare până la obținerea autorizației definitive de construire pentru modernizarea planificată.

👉 [Citiți mai multe](#)

EXAMPLU

Pentru implementarea unui plan privind calitatea aerului, regiunea Małopolska din Polonia a primit un grant de 9,9 milioane EUR prin programul LIFE. Planul privind calitatea aerului cuprinde o gamă largă de măsuri, de exemplu înființarea unei rețele de management de mediu în 62 de municipalități din Małopolska, Polonia. Pentru a finanța toate măsurile, regiunea a mobilizat 798 milioane EUR din fonduri suplimentare prin intermediul FEDR, FEADR și fondurilor naționale și private.

👉 [Citiți mai multe](#)

Mecanismul pentru interconectarea Europei

Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE) este instrumentul de finanțare UE pentru investițiile specifice în infrastructură. Acesta sprijină dezvoltarea interconectării rețelelor transeuropene în domeniul transportului, energiei și serviciilor digitale. Noul MIE (2021-2027) se va concentra mai mult pe schimbările climatice, conectivitate digitală și electricitatea obținută din surse regenerabile. 60 % din pachetul financiar global va fi utilizat pentru cofinanțarea acțiunilor de sprijinire a obiectivelor climatice.

€ Buget (2021-2027)

20,73 miliarde EUR

📅 Tip de finanțare

În principal granturi, cu diferite rate de cofinanțare în funcție de tipul de proiect; cereri de finanțare mixtă

🔍 Domenii vizate

Energie; transport; digitalizare.

👥 Tip de beneficiari

Industria, întreprinderile mici și mijlocii, organizațiile de cercetare, alte entități publice și private stabilite într-un stat membru sau într-o țară terță asociată programului sau create în temeiul dreptului UE și organizațiile internaționale.

✉ Cererile se depun prin

👉 [site-ul MIE](#)

Fondul de cercetare pentru cărbune și oțel

[Fondul de cercetare pentru cărbune și oțel \(FCCO\)](#) sprijină proiectele de cercetare și inovare în zonele cu cărbune și oțel. Fondul este dedicat în special regiunilor carbonifere ale UE. Unul dintre obiectivele principale ale acestui fond este sprijinirea proceselor de producție a oțelului fără emisii de carbon până în 2030.

€ Buget (2021-2027)

280 milioane EUR (40 milioane EUR în fiecare an)

📅 Tip de finanțare

Finanțare prin grant.

🔍 Domenii vizate

Pentru oțel: procese curate de producție a oțelului; optimizarea utilizării și conservării resurselor, economii de energie și îmbunătățiri ale eficienței industriale; reducerea emisiilor din producția de oțel.

Pentru cărbune: sănătate și securitate în muncă; protecția mediului; tehnologii care sprijină tranziția de la cărbune în regiunile carbonifere.

👥 Tip de beneficiari

Universități, centre de cercetare și societăți private.

✉ Cererile se depun prin

👉 [Site-ul UE pentru finanțare și licitații](#)

🌐 Example

👉 [Oțel verde pentru Europa](#)

Prezentare generală a tuturor proiectelor finanțate pe [site-ul FCCO](#).

EXAMPLU

Polonia prelucrează resursele financiare din Fondul de modernizare prin intermediul „Fondului național pentru protecția mediului și sistemul de gestionare a apelor” care implementează prioritățile stabilite într-un „plan de investiții ecologice”.

👉 [Citiți mai multe](#)

EXAMPLU

Proiectul „Oțel verde pentru Europa” are ca scop elaborarea unei foi de parcurs tehnologice și definirea parcursurilor pe termen mediu și lung pentru decarbonizarea industriei oțelului. Un consorțiu de 10 parteneri analizează opțiunile de finanțare, evaluează impacturile opțiunilor în materie de politici UE și reunește părți interesate din mediul politic, universitar și industrial.

👉 [Citiți mai multe](#)

Prezentare generală a tuturor proiectelor finanțate pe [site-ul FCCO](#).

Fondul pentru modernizare

[Fondul pentru modernizare](#) este un program de finanțare specific pentru sprijinirea a zece state membre ale UE cu venituri reduse (a se vedea mai jos) în tranziția către neutralitatea climatică. Majoritatea resurselor din Fondul de modernizare (cel puțin 70 %) trebuie să fie investite prioritar în zonele menționate mai jos. Similar Fondului pentru inovare, bugetul global disponibil depinde de veniturile din licitațiile EU ETS (sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii).

€ Buget (2021-2027)

Aproximativ 14 miliarde EUR (în funcție de veniturile din licitațiile EU ETS, cu o creștere preconizată).

📅 Tip de finanțare

Granturi, garanții, împrumuturi, injecții de capital (decise de statele membre)

🔍 Domenii vizate

Generarea și utilizarea energiei din surse regenerabile, eficiența energetică, stocarea energiei; modernizarea rețelelor energetice, inclusiv a încălzirii centralizate, conductelor și rețelelor; tranziția justă în regiunile dependente de carbon: redistribuirea, recalificarea și perfecționarea lucrătorilor, educație, inițiative de căutare a unui loc de muncă și start-up-uri.

👥 Tip de beneficiari

Bulgaria, Croația, Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România și Slovacia.

✉ Cererile se depun prin

Statele membre selectează investițiile pe care doresc să le prezinte Fondului de modernizare pentru sprijin.

O altă oportunitate de finanțare asociată sistemului de licitații EU ETS este posibilă datorită [articolului 10c din Directiva EU ETS](#), care permite țărilor enumerate mai sus să ofere producătorilor o alocare cu titlu gratuit de certificate de emisii în cadrul mecanismului EU ETS pentru a le sprijini în mobilizarea investițiilor pentru modernizarea instalațiilor lor de producere a energiei (a se vedea și studiul de caz din Ungaria de la [pagina 20](#)). Mecanismul prevăzut de articolul 10c este utilizat în prezent doar în Bulgaria, Ungaria și România.

Fondul pentru inovare

Finanțat din venituri provenite din licitarea certificatelor de emisii din cadrul Sistemului de comercializare a certificatelor de emisii (ETS) al UE, [Fondul pentru inovare](#) se concentrează pe sprijinirea tehnologiilor inovatoare cu emisii reduse de dioxid de carbon, în special în industriile energointensive. Regiunile carbonifere pot beneficia în special de opțiuni de finanțare a proiectelor transversale pentru soluții inovatoare de reducere a emisiilor de dioxid de carbon care duc la dezvoltarea unor noduri regionale de energie curată.

€ Buget (2021-2027)

Aproximativ 10 miliarde EUR (în funcție de veniturile licității EU ETS, fiind preconizată o creștere).

📅 Tip de finanțare

Granturi (până la 60 % din capitalul suplimentar și cheltuielile de funcționare).

🔍 Domenii vizate

Tehnologii și procese inovatoare cu emisii reduse de dioxid de carbon în industriile energointensive, inclusiv produse care le înlocuiesc pe cele cu o intensitate ridicată a carbonului, surse inovatoare de energie regenerabilă; stocarea energiei; captarea și stocarea dioxidului de carbon (CSC); captarea și utilizarea dioxidului de carbon (CUC).

👥 Tip de beneficiari

Toate statele membre UE

✉ Cererile se depun prin

➔ [Site-ul UE pentru finanțare și licitații](#)

EXAMPLU

Comisia Europeană a propus să se ofere Spaniei 1 milion EUR din Fondul european de ajustare la globalizare (FEG) pentru a ajuta minierii concediați și tinerii neîncadrați profesional și care nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET) în regiunea Castilia și León din Spania.

➔ [Citiți mai multe](#)

European Globalisation Adjustment Fondul european de ajustare la globalizare (FEG)

[Fondul european de ajustare la globalizare \(FEG\)](#) este un instrument special al UE care are ca scop sprijinirea lucrătorilor din Europa sau a persoanelor care desfășoară activități independente care au făcut obiectul disponibilizărilor din cauza restructurării și oferirea de asistență în găsirea de noi locuri de muncă prin îmbunătățirea competențelor și posibilității de angajare a persoanelor afectate.

Ca regulă generală, FEG poate fi activat când o singură societate (incluzând furnizorii săi și producătorii din aval) disponibilizează peste 200 de muncitori, de către IMM-uri din diverse sectoare din aceeași regiune sau dintr-un sector specific din una sau mai multe regiuni vecine.

€ Buget (2021-2027)

210 milioane EUR anual.

📅 Tip de finanțare

Finanțare prin grant (rată de cofinanțare 60-85 %).

🔍 Domenii vizate

FEG cofinanțează măsuri precum sprijinul în legătură cu căutarea unui loc de muncă, consilierea în carieră, educație, formare și recalificare; mentorat și instruire; spiritul antreprenorial și crearea de întreprinderi.

👥 Tip de beneficiari

Toate statele membre UE.

✉ Cererile se depun prin

Doar statele membre pot face o cerere prin intermediul

➔ [persoanei de contact FEG](#)

RĂSPUNSUL UE LA PANDEMIE: NextGenerationEU

Sub umbrela [NextGenerationEU](#), UE mobilizează suplimentar 723,8 miliarde EUR pentru a ajuta la repararea daunelor economice și sociale imediate cauzate de pandemia de coronavirus. Bugetul Next Generation EU este o adăugire separată la bugetul multianual 2021-2027 al UE. O sumă mai mică din acest buget nou suplimentează fondurile existente ale politicii de coeziune, precum și Orizont Europa, InvestEU și Fondul pentru o tranziție justă. Totuși, majoritatea resurselor financiare sunt utilizate pentru un nou Mecanism de redresare și reziliență (a se vede mai jos), care va pune la dispoziție 672,5 miliarde EUR sub formă de împrumuturi și granturi pentru sprijinirea planurilor de redresare și reziliență asumate de statele membre.

EXEMPLU: SPANIA A INTEGRAT UN PILON DE TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN PLANUL SĂU DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ

Guvernul din Spania intenționează să finanțeze măsurile suplimentare pentru o tranziție justă prin intermediul mecanismului de redresare și reziliență. Cei 300 de milioane EUR din planul de alocare se vor concentra pe patru domenii de acțiune: Reabilitarea mediului din zonele miniere degradate, sprijinirea administrațiilor locale în adaptarea infrastructurii regionale, proiecte de stocare a energiei și de eficiență, precum și oportunități de recalificare și formare a locuitorilor din zonele afectate.

🔗 [Citiți mai multe](#)

MECANISMUL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ

Mecanismul de redresare și reziliență urmărește atenuarea impactului economic și social al pandemiei de coronavirus și creșterea durabilității, rezilienței și pregătirii economiilor și societăților din Europa pentru provocările și oportunitățile tranziției verzi și digitale. Fiecare stat membru trebuie să pregătească un plan de redresare și reziliență (până la mijlocul lui 2022), care va forma baza pentru măsurile naționale. În general, MRR se concentrează pe investițiile pe termen scurt în următorii câțiva ani ca sprijin pentru parcurgerea tranziției digitale și către durabilitate.

- € **Buget (2021-2027)**
672,5 miliarde EUR.
- 📄 **Tip de finanțare**
Granturi (312,5 miliarde EUR) și împrumuturi (360 miliarde EUR).
- 🔍 **Domenii vizate („Domenii emblematice”)**
Tehnologii curate și surse regenerabile de energie; clădiri eficiente din punct de vedere energetic; transport durabil și stații de reîncărcare, introducerea serviciilor rapide în bandă largă; digitalizarea administrației și serviciilor publice; capacități în materie de cloud de date și procesoare durabile; educație și formare în sprijinul competențelor digitale.
- 👥 **Tip de beneficiari**
Statele membre UE; și, indirect, cetățenii UE, organizațiile și întreprinderile publice sau private.
- ✉️ **Cererile se depun prin**
Statele membre (pe baza planurilor naționale).

Alte instrumente de finanțare UE

Pentru îndeplinirea obiectivelor climatice și sprijinirea tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic, există în continuare necesitatea deblocării finanțării prin împrumut, de exemplu, pentru investiții eficiente din punct de vedere energetic. Finanțarea prin împrumut este în mod tradițional un produs al băncilor comerciale, însă în decursul ultimilor ani rolul băncilor publice în calitate de un alt element al implementării politicilor a crescut în mod semnificativ. Aceste bănci operează la diferite niveluri (multilateral, național, regional sau municipal).

[Banca Europeană de Investiții \(BEI\)](#) este una dintre cele mai mari bănci multilaterale de dezvoltare și are un rol semnificativ în Mecanismul pentru o tranziție justă, precum și în noul program Invest EU pentru care BEI furnizează și asistență tehnică prin intermediul [Platformei de consiliere InvestEU](#) (a se vedea mai jos).

[Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare \(BERD\)](#) este activă în mai multe state membre ale UE și are un portofoliu solid de investiții în regiunile carbonifere în tranziție, de exemplu inițiativa BERD pentru o tranziție justă care sprijină, de asemenea, IMM-urile și municipalitățile cu asistență tehnică. BERD oferă o gamă variată de instrumente financiare pentru sprijinirea proiectelor prin împrumuturi, investiții de capital și garanții.

Băncile sau instituțiile naționale de promovare pot, de asemenea, să ofere oportunități la nivel național și regional.

Alte resurse financiare relevante pot proveni din fonduri naționale precum [granturile SEE și granturile norvegiene](#) și din obligațiunile verzi și sociale inițiate din ce în ce mai mult (a se vedea pagina 10).

Mecanismul pentru o tranziție justă: Facilitatea de împrumut pentru sectorul public

Facilitatea încurajează investițiile pentru sprijinirea tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic, în special pentru regiunile care se bazează foarte mult pe combustibili fosili pentru consumul de energie – în special cărbune, lignit, turbă și șisturi bituminoase și s-a concentrat pe proiecte care nu generează un flux suficient de resurse proprii pentru a fi finanțate din surse comerciale. În ceea ce privește Fondul pentru o tranziție justă, eligibilitatea depinde de prioritățile stabilite în planul pentru o tranziție justă al fiecărei țări UE.

Buget

11,5 miliarde EUR (1,5 miliarde EUR în granturi și 10 miliarde EUR în împrumuturi) pentru a mobiliza între 25 EUR și 30 de miliarde EUR de investiție publică.

Tip de finanțare

Finanțare prin granturi și împrumuturi.

Domenii vizat

Infrastructura de energie și transport; rețele de încălzire centralizată; transportul public; măsurile în materie de eficiență energetică; infrastructura socială.

Tip de beneficiari

Exclusiv pentru entitățile publice. Primele cereri de propuneri în cadrul facilității vor fi lansate în cea de a doua jumătate a anului 2021.

Cererile se depun prin

Statele membre.

Programul InvestEU

[Programul InvestEU](#) este o nouă schemă de investiții pentru mobilizarea investițiilor private prin furnizarea unei garanții financiare băncilor de implementare partener. Această garanție trebuie să micșoreze capacitatea de risc a investițiilor și, ca urmare, se estimează că va declanșa un val suplimentar de investiții private și publice de cel puțin 372 de miliarde EUR. [Platforma de consiliere InvestEU](#) joacă un rol cheie prin furnizarea de sprijin prin consiliere și acces la finanțare. Regiunile carbonifere pot utiliza acest mecanism în special pentru investiții strategice care se concentrează pe crearea unor lanțuri valorice mai solide, precum și pe sprijinirea activităților din infrastructura și tehnologiile critice. InvestEU concentrează 14 instrumente financiare, anterior independente, în același loc, cum ar fi COSME, InnovFin și FEIS.

€ Buget (2021-2027)

10,28 miliarde EUR (incluzând 6,07 miliarde EUR de la NextGenerationEU) și o sumă estimată de 372 miliarde EUR din investiții publice și private (susținute de o sumă de 26,2 miliarde EUR reprezentând garanție financiară).

Tip de finanțare

Granturi, împrumuturi și garanții.

Domenii vizate

Sustainable Infrastructure; research, innovation and digitalization; small and medium businesses; social investment and skills.

Tip de beneficiari

Investitori publici și privați, promotori de proiecte și întreprinderi mici și mijlocii.

Cererile se depun prin

Parteneri financiare de implementare (BEI și alți parteneri care urmează să fie selectați) / [➔ Portal InvestEU](#)

EXAMPLU

În cadrul fostului FEIS (Fondul european pentru investiții strategice), orașul Walbrzych din Polonia a contractat un împrumut-cadru de 28 de milioane EUR pentru a cofinanța investiții care să contribuie la Strategia de dezvoltare durabilă a orașului. Planurile eligibile implică investiții în modernizarea urbană, eficiență energetică, drumuri și locuințe sociale. Ghidul care stă la baza eforturilor de revitalizare a orașului Walbrzych este Planul de revitalizare a orașului 2016-2025.

[Citiți mai multe](#)

Resurse suplimentare

Mai jos, sunt prezentate în mod general platformele de informare, instrumentele și materialele explicative existente pentru mobilizarea finanțării din partea UE care sunt în mod special relevante pentru regiunile carbonifere în tranziție.

Convenția primarilor. Ghid interactiv de finanțare

Prezentarea generală online efectuată de Convenția primarilor colectează informații despre inițiativele gestionate de Uniunea Europeană, statele membre și instituțiile financiare principale, precum Banca Europeană de Investiții, cu accent pe tranzițiile din mediul urban.

[Citiți mai multe](#)

BEI - Platforma europeană de consiliere financiară

BEI, împreună cu Comisia Europeană, a lansat Platforma europeană de consiliere financiară ca parte a Planului de investiții pentru Europa. Platforma funcționează ca punct unic de acces care oferă consiliere și expertiză în administrarea și dezvoltarea proiectelor în întreaga Europă.

[Citiți mai multe](#)

Platforma pentru oportunități de finanțare și licitații UE

Acest portal este singurul punct de acces pentru găsirea și gestionarea granturilor UE și a contractelor de achiziții, acoperind toate programele gestionate centralizat până la începerea perioadei programului multianual UE în 2021.

[Citiți mai multe](#)

PREZENTARE GENERALĂ A FINANȚĂRII DIN PARTEA UE ÎN 2020

Această prezentare generală online efectuată de autoritățile flamande acoperă 124 de programe și agenții pentru regiunile UE și permite utilizatorilor căutarea și filtrarea fondurilor pe diferite categorii.

[Citiți mai multe](#)

EuroAccess

EuroAccess este un instrument de căutare online care vine în sprijinul utilizării oportunităților de finanțare existente în macroregiunile UE. Strategiile macroregionale au fost inițiate pentru a consolida cooperarea în zone geografice care se confruntă cu provocări comune și pentru a beneficia de oportunitățile comune pe care regiunile le au la dispoziție.

[Citiți mai multe](#)

Fi compass.

Îndrumări suplimentare despre instrumente financiare (împrumuturi, garanții investiții de capital) care pot fi cofinanțate prin fondurile ESIF.

[Citiți mai multe](#)

ReScoop. COMPILARE Set de instrumente: Ghid de finanțare

Această îndrumare se concentrează pe modul în care pot fi finanțate proiectele energetice la nivel de comunitate.

[Citiți mai multe](#)

Platforma fondurilor structurale și de investiții europene

Pe această platformă pot fi vizualizate date referitoare la finanțare și realizări pentru peste 530 de programe finanțate în cadrul Fondurilor europene structurale și de investiții 2014-2020.

[Citiți mai multe](#)

Rapoartele privind oportunitățile de finanțare TRACER

Orientări privind fondurile europene disponibile și programele dedicate proiectelor energetice cu emisii scăzute de dioxid de carbon în regiunile cu o intensitate ridicată a cărbunelui.

[Citiți mai multe](#)

SPAȚIUL UNIC EUROPEAN PENTRU SCHIMBUL ELECTRONIC DE DATE (SEDIA)

SEDIA urmărește să fie un punct unic de acces la nivelul UE pentru găsirea și gestionarea granturilor UE și a contractelor de achiziții care acoperă toate programele UE gestionate centralizat.

[Citiți mai multe](#)

Bibliografie

- ☉ C40, ICLEI, Climate Bonds, ICMIF 2015. How to issue a Green City Bond: The green city bonds overview (Cum se emit obligațiunile verzi municipale: Prezentare generală a obligațiunilor verzi municipale).
- ☉ CAN Europe 2021. EU financing for the transition: overview of EU funding sources to build climate neutral economies (Finanțare din partea UE pentru tranziție: prezentare generală a surselor de finanțare din partea UE pentru crearea de economii neutre din punctul de vedere al climei).
- ☉ CAN Europe 2020. Country-specific Recommendations for Member States to use EU regional and recovery funding towards clean energy transition (Recomandări specifice de țară pentru statele membre privind utilizarea fondurilor regionale și de redresare ale UE pentru tranziția către energia curată).
- ☉ CE 2014. LEADER Toolkit “The strategy Implementation: How to define the project selection criteria” (Setul de instrumente LEADER „Implementarea strategiei: cum se definesc criteriile de selectare a proiectelor”).
- ☉ Parlamentul European, sprijin UE pentru regiunile carbonifere.
- ☉ ESPON 2020. Financial Instruments and Territorial Cohesion (Instrumentele financiare și coeziunea teritorială).
- ☉ Friends of the Earth 2020. Community Energy - a practical guide to reclaiming power (Comunitatea energiei - ghid practic pentru recuperarea energiei).
- ☉ Investor Group on Climate Change [Grupul Investitorilor pentru Combaterea Schimbărilor Climatice – IGCC] 2017. Coal, carbon and the community: Investing in a just transition (Cărbunele, carbonul și comunitatea: Investițiile într-o tranziție justă).
- ☉ London School of Economics și Harvard Kennedy School 2018. Climate change and Just Transition - Guide for Investor Action (Schimbările climatice și tranziția justă - Ghid pentru acțiunile investitorului).
- ☉ OCDE 2020. Strengthening Governance of EU Funds under Cohesion Policy: Administrative Capacity Building Roadmaps (Consolidarea guvernării fondurilor UE în cadrul Politicii de coeziune: Foi de parcurs pentru consolidarea capacității administrative).

Autori principali

Jannis Beutel, Institutul Wuppertal
Timon Wehnert, Institutul Wuppertal
Maria Yetano Roche, Institutul Wuppertal

Contribuitori

Paul Baker, Ecorys
Robert Pollock, Ecorys

Critici

Arthur Hinsch, ICLEI Europe
Andrzej Błachowicz, Strategii climatice
Lenka Ilcikova, Priatelna Zeme-CEPA
Bożena Pietras-Goc, Zespół Ds. Planowania Strategicznego
Karel Tichy, Consiliul Economic și Social al Regiunii Ústí
Markus Trilling, CAN Europe
Csaba Vaszko, Consultant independent

Inițiativa pentru regiunile carbonifere în tranziție

Condusă de Comisia Europeană, Inițiativa pentru regiunile carbonifere în tranziție oferă asistență țărilor UE și regiunilor carbonifere în abordarea provocărilor legate de tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon.

➔ ec.europa.eu/coal-regions-in-transition

✉ secretariat@coalregions.eu

🐦 [@Energy4Europe](https://twitter.com/Energy4Europe)

© Uniunea Europeană, 2021

Pentru orice utilizare sau reproducere a fotografiilor sau a altor materiale care nu sunt protejate de drepturile de autor ale UE, trebuie să se solicite permisiunea direct de la titularii drepturilor de autor.

Reutilizarea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.

Politica de reutilizare a documentelor Comisiei Europene este reglementată prin Decizia 2011/833/UE (JO L 330, 14.12.2011, p. 39).

Nici Comisia Europeană, nici orice alte persoane care acționează în numele Comisiei nu sunt responsabile pentru modul în care ar putea fi utilizate informațiile din acest document.